

HIND 5 SENTI

Õpilasteleht

NR. 3

29. OKTOOBER 1935

Endel Andrey:

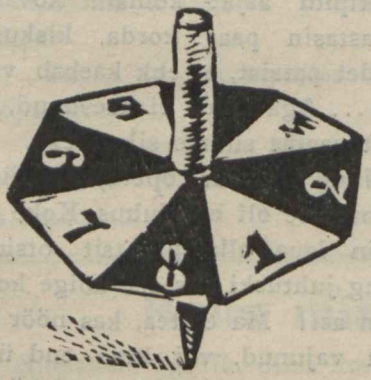
Suveöö

Mets uinub, ööbik laulab,
nii algab suveöö
ja kõrges taevas särab
veel eha valge vöö.

Ja angervaksa tüvel
ma silman kastevee,
ning rukkipoollu serval
mu armas lilleke.

All aasal kase kahin
mind kutsub unele,
öö selge, mahe varjab
mu uin'va lillekse.

Omatehtud vurrtäring

Mõnegi mängu puhul vajatakse
täringut. Teinekord pole seda
saada, või ei juhtu ta olema käe-
päras. Siis on üsna tulus teada,
kuidas võib kähku ja hõlpsasti val-
mistada sobiva täringu.

Papist lõikame sõõri, mille ja-
game joontega 6 või 8 osaks. Iga
osa märgime erinumbriga ja sõõri
servad lõikame nii, et sellest
saab 6—8 nurgeline hulknurk. Sel-
le keskele teeme augu, millest pis-
tame läbi teritatud otsaga pulga
või pliatsi. Liimiga võiks „vurri“
kõvaks teha. Vurrtäring pannakse
keerlema nagu iga teinegi vurr —
keerutades pulga ülemist otsa.
Külg, millele vurr jääb peatuma,
osutab täringu numbrit.

NÄDALA UUDISEID

**KUULUS OOKEANILEN-
DUR** Costes viibis 2 päeva Tallin-
nas, külastades kohalikku Prant-
suse saadikut ja meie lennuasjan-
duse tähtsamaid tegelasi.

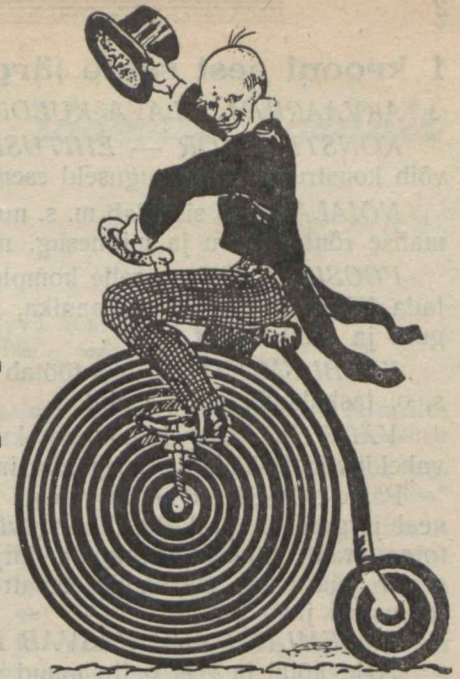
TALLINNA TOOMKIRIK
saab sel nädalal 700 aastat vanaks.

ESIMENE ÖÖKÜLM Lõuna-
Eestis oli ööl vastu neljapäeva.
Kõige külmem oli Võrus 6°. Mujal
oli külma vähem, Tartus oli — 2°.

LOPE DE VEGA, kuulsa His-
paania kirjaniku 300 aasta surma-
päeva mälestuseks lasti Hispaanias
välja mälestusmargid.

INGLISE-IIRI jalgpallimaa-
võistluse Belfastis võitis 40.000
päältvaataja ees Inglismaa, taga-
järjega 3:1.

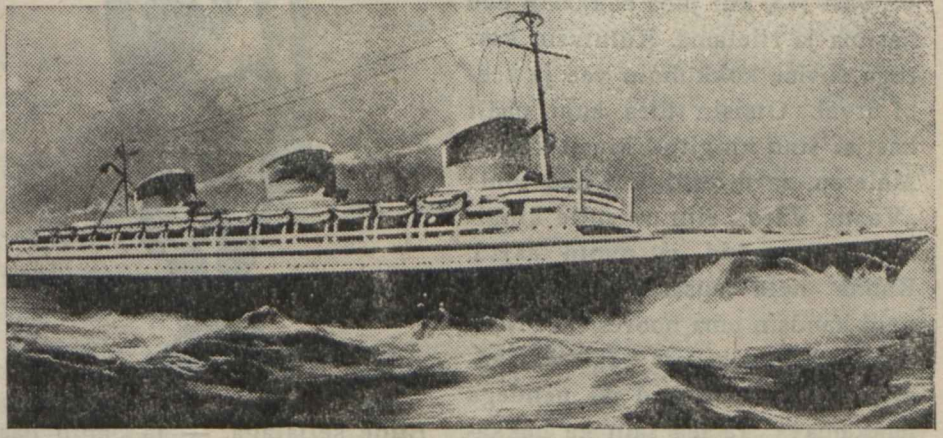
ABESSIINIA — ITAALIA
vahel on seisukord endiselt põnev.
Abessiinlased mürgitavad kõik
itaallaste langenud kaevud. Kao-
tused mõlemal pool suurenevad.
Tugevuselt on Itaalia nähtavas
ülekaalus, olgugi et abessiinlased
südiilt vastu panevad.

Olgugi, et see jalgratas on pärit
möödunud sajandist, aga meie paneme
ta rattad jälle tiirlema, kui liigutame
pilti nii, et lehe nurk teeb väikese
ringjoone.

Kui tuli ei kõrveta...

Möödunud kuul tuli toime
keegi noor indu, Kuda Bux ebaha-
riliku ja erutava demonstratsioo-
niga. Nimelt kõndis ta kaks
korda paljaste jalgadega üle he-
lendava sütevirna, mis oli lai 6
jalga, pikk 12 jalga ja kõrge 8
jalga. Mõlemal korral tarvitas ta
käiguks 5 sekundit. Pärast tulel-
kõndimist ei leitud Kuda Bux'i
jalgadelt mingit põletusmärki. Ka
plaaster, mis oli katseks kleebitud
noormehe parema jala nõkku, oli
tulekuumusest jäänud puutumata.
Samuti oli ka jala temperatuur
jäänud endiseks. Demonstratsioo-
ni jälgisid muu hulgas ka mitmed
teadusemehed ja arstid.

Prantsuse hiigel-aurik „Normandie“ — suurim maailmas — juuni algul püstitas
uue rekordi üle ookeani sõidus: 107 t. 33 m. jooksul üle 5000 km. Laeva pikkus
on 313 m, tonnaash — 79.000, masinate võime — 160.000 hob. j.; laeva juhikoht
asub 30 m üle veepinna, laeva kiil aga 10 m veepinna all. Mees- ja teenijaskond
koosneb 1320 isik., reisijaid mahutab 2230 in.

1 krooni eest saate järgmised asjad:

AKVAARIUM ELAVA KULDKALAGA.

KONSTRUKTOR — EHITUSKAST, mille varal võib konstrueerida igasuguseid esemeid tehnika vallast.

NÕIALAEGAS sisaldab m. s. nutva raudnaela, kummalise röntgenitoru ja mitmesug. maagilisi trikke.

FÜUSIKAKAST — selle komplekti abil võib sooritada lõbusaid katseid mehaanika, soojuste, hääle, valguse ja elektri alalt.

KÄÄBUSMOOTOR, mis töötab 3—8 vold. pingega, s. o. taskulambi patarei abil.

VÄLITELEFON induktori, kuuldetoru, summeri, vahelduvvoolu-kella ja telegrafeerim. võtmega.

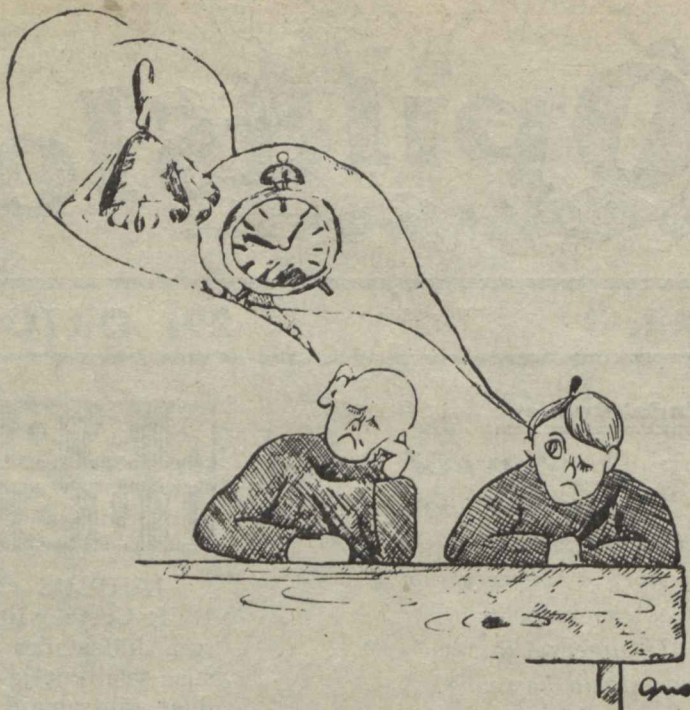
Pääle eelloetletud ülihuvitavate preemiate jagatakse veel järgmised praktilised ning väärtuslikud esemed: fotoaparaat, suusad, võrkpall, kirjaedust üle 10.000 sendi väärtuses, pääsmeid teatrisse ja kinodesse, maiustusi jne., jne.

PREEMIAE ARV KASVAB IGA PÄEVAGA.

Neid kõiki ja veel palju muud võite omandada, kui tellite „Õpilastelehe“ aastakäigu, mis maksab ainult **1 KROON.**

Saatke oma 1-kroonine tellimine „Õpilastelehe“ talitusele ära enne 1. dets. 1935. a. ja Teie olete preemiaist osasaajate kandidaat.

Õpilastüüpe

„Moonamehed“.

Krae

Värdi kiri onule

Kallis onu!

Kui viimati meil käisid, ütlesid, et kirjuta, kuidas käsi käib. Eks ma siis nüüd kirjuta. Arvad, et mu käsi käib hästi. Eksid. Väga halvasti, õigemini, ta ei käigi, sest käekirja pärast oli juba ka ütlemist. Aga ma sellest ei tahtnudki kirjutada, vaid hoopis halvemast asjast, mis minuga juhtus esimesel koolipäeval.

Ütlen sulle sula tõtt, et esimesel päeval tahtsin kooli minna igapidi nõndaviisi, nagu nõutakse. Sellepärast tõusin hästi vara üles. Kell oli vast $\frac{1}{2}5$, kui juba hakkasin end harima ja riietama. Kulutasin korraga suvise kokkuhoiu vee ja seebi arvel. Otsisin üles kapi päält kastist sinu kingitud kraed-lipsud. Mäletan, sa ütlesid, kui nad tõid: „Vaata, Värdi, siin on sulle kingituseks maniskid ja muud asjad. Kanna neid ausasti, nagu mina neid kandsin oma noores eas! Nõobid on küll pika aja päälle ära kadunud, aga küll saad ise nendega hakkama!“ Ja ma sain ka hakkama. Mitte nõopidega, vaid nõopideta. Märkasid kohe, et ilma nendeta võib niisama hästi kraed tarvitada. Nõnda siis tulid leidlikule

mõttele. Võtsin suhkrukoti ümbert nõõri ja sidusin krae kaela. Ka lipsu sidusin lõua alla nagu kord ja kohus. Kõige viimaks lükkasin varbad saabastesse, sukki ei olnud vajagi, ilm on soe, ja hakkasin minema.

Koolis istusin oma mineva-aastasele kohale, — minu pink on Käki-

Liide seljataga, — ja panin hästi tähele. Lootsin, et õpetaja mind ka kindlasti tähele paneb, aga tema tegi, nagu ei olekski mind klassis. Muidu tal on ikka minuga tege-

mist: kõrvad ja küüned puutuvad alati ette. Mineval aastal saatis kord koguni kaevu alla. See oli siis, kui kanad olid seebi ahju päält ära nokkinud... Tegin siis kõikipidi asja: kõhisin kõvasti, aevastasin paar korda, kiskusin Liidet patsist, et ehk kaebab vast siis... Aga Liide ei kaevanud, ainult vaatas suurte silmadega.

Nüüd kukkus õpetajal pliiats maha. See oli hää juhus. Kohe ronisin laua alla pliiatsit otsima. Ning juhtuski siis see kõige keldam asi! Ma ei tea, kas nõõr oli alla vajunud, või krae end üles kergitanud, aga äkki krahhi! krae tõmbus rulli õpetaja jalgade ette.

Ainult lips jäi ette rippuma. Sa oleksid pidanud nägema ja kuulma, kuidas nad mind naersid!

Peeter Ora pistis kohe lõugama: „Värdi on sellepärast kõva kaela pannud, et siis pole vaja kaela pesta!“ Kõik nad pilkasid mind kogu päeva selle krae pärast.

Ma palun sind, kallis onu, ehk tood, kui meile tuled, ka kraenõõbid kaasa! Siis on nagu kindlam. Muidu võiksin ju ka ilma kraeta kooli minna, aga tal on see hää omadus, et hoiab pää iseenesest püsti, ei ole vaja ennast kaelakandmisega vaevata.

Loodan, et sa varsti meile tuled.

Palju tuhat tervist! Värdi.

Hõimlased Tallinnas

Oli suvine koolivaheaeg, mis on ühtlane nii meil kui Soomes. Hämeenlinna algkooli õpilased Helmi ja Rauha sõitsid Tallinna lellele külla.

Oi seda rõõmu! Kõigepäält 4 tundi laevasõitu. Siis Tallinn! Missugune vaatepilt laevaga lähenedes! Toompää oma müüride ja tornidega tundus noortele turistidele vana muinasjutulinna.

Lell oskas küll soome keelt, kuid ütles naljatas lastele: „Tere tulemast!“ Helmi leidis, et eesti keelest saab aru ja Rauha arvas, et siin pole vaja muud, kui jätta mõned tähed ära ja ongi soome keel.

Nüüd küsis lell: „Kuidas käsi käib?“ Rauha ruttas tõlkima: „Kukas käsin kävelee?“ Lell seletas aga naerdes, et ega nii lihtne see tõlkimine ka pole. Tuleb tõlkida mõiste järgi ja see oleks: „Kuinka voitte?“

Hiljem lapsed läksid kahekesi jalutama.

Veidi maad kodust nägid lapsed maja uktsel silti: „Raamatuköitja.“ (Raamat tähendab soome keeles piibel ja köitja — siduja).

Et soome lapsed on väga usklikud, siis vahtisid nad seda piiblite siduja maja. Samas oli vaateaknal suur kuulutus: „Siin on pappimüüa“.

Nüüd polnud laste hirmul enam piiri. (Pappi tähendab soome keeles kirikuõpetaja). Üks ja sama mees seob piibleid ja müüb kirikuõpetajaid!

Kohkunud lapsed jooksid koju ja hüüdsid lellele:

„Tuolla on ihmissyöjien talo!“ (Sääl on inimsööjate maja).

Lelle pärimistele kõnelesid lapsed nüüd, mida nad näinud. Naerdes seletas lell, mis see eesti keeles tähendab.

Kolm ministrit

Hispaania saadik, olles kord audientsil prantsuse kuninga Henry IV juures, ütles, et ta meeleldi sooviks tundma õppida kuninga ministreid, et ta nende poole pöördudes võiks talitada vastavalt igäihe iseloomule.

„Te võite neid kohe tundma õppida,“ ütles kuningas, sest ministrid olid eestoas ja ootasid jutulepääsu. Esmalt laskis kuningas sisse tulla riigikantsler. Silley ja ütles talle: „Härra kantsler, mulle ei ole see kuigi meelt mööda, et siin toas on lagi, mis ähvardab alla kukkuda. — „Majesteet,“ kostis kantsler, „see tuleb teraselt järele uurida, arhitektidelt nõu küsida ja siis, kui see osutub paratamatuks, lasta parandus ette võtta; kuid ega sellega nii ruttu ole.“

Siis kuningas laskis M. de Villeroy sisse tulla ja pidas talle sama kõne. Ilma et lakke oleks vaadanud vastas ta: „Majesteet, Teil on täiesti õigus, see näib olevat kõige suuremal määral elukardetav“. Mõlemate ministrite järgi tuli president Jeannin. Sama kõne pääle andis ta järgmise vastuse: „Majesteet,

Sõbrakiri Jäämere kaldalt

Pummanki, 25. IV 35.

Hyvä eestin poika.
Hää eesti poiss.

Täällä on jo kalastus. Me pyydystämme laiturilta Siin on juba kalastamine püüame sadamasillalt „lotaa“. Lotaa on ihan rannassa. Täällä on Lovisa- (kala nimetus) - üsna ranna ääres. Siin on „Loviisa“ yhtiön moottorit. Niillä on sulkuuotta ihan laiturin ühingu moottorit. Neil on tükkenoot üsna sadamakai vierellä. Vuonossa on lotaa paljon, niin että nuotta ääres. Lahekäärus on palju nii et noot täyttyy heti. Lappi ja Inari vievät lotaa vuorotellen täitub kohe. (laevade nimed) viivad kordamööda Liinahamarin kalajauhotehtaaseen.

Liinahamari kalajahutehasesse.

Lokkia on usein paljon nuotan lähellä. Ne syövät Kajakaid tihti palju nooda lähedal. Need söövad lotaa nuotasta. Laiturilla on paljon ihmisiä kalainimesi kalatöissä. Kalastus onkin pääelinkeino. Isälläni on venhe. (-töodes). ongi pääelatusabinõu. Minu isal lootsik (vene) Koulun loputtua minäkin pääsen merelle. Tule sinäkin, Kooli lõppedes minagi sinagi eestin poika, kalastamaan. Minulla on neljä siskoa ja öde

kaksi veljeä.
venda.

Arvo Kinnunen.

I luokka.

I klass (III õp. a.)

KUIDAS HÄÄLDADA SOOMEKEELT. Soome k, p, t kõlavad nagu eesti g, b, d. Soome d aga kõlab peaaegu nagu r, kuna keel puudutab kergelt, kuid ilma värinat tegemata suulage.

ma ei mõista, mis te sellega tahate ütelda; lagi on ju päris terve“.

„Kuid“, ütles kuningas, „kas siiski ei ole pragu- sid laes, või näen ma und?“

„Olge üsna rahul, Majesteet, kostis ta, „see lagi kestab kindlasti teie põlveks ja veel kauemini“.

Kui ministrid olid lahkunud, ütles kuningas saadikule: „Nüüd tunnete neid; kantsler ei tea kunagi, mis ta tahab; Villeroy on minuga alati ühes arvamises; Jeannin seevastu ei püüa olla minu meele järele, vaid ütleb kõik täpsalt, mis mõtleb, ja ta mõtleb ikka õieti“.

Testament

Vana Jaan Ihnekas on surnud, kuid oma testamendis oli ta teinud kohuseks, et talle ta varandusest 10.000 krooni puusärki kaasa pandaks.

„Kas me seda siis tõesti peame tegema?“ küsis noorim poeg.

„Ta on nii käskinud,“ ütles teine poeg, „ja tema käsku peame täitma.“

„Muidugi,“ seletas ka vanim poeg, „me paneme talle selle summa vekslites puusärki, mis ettenäitamisel maksetavad, ja see on ju niisama nagu puhas rahagi.“

Hommiukuudu haihtub. On haruldaset valge.

Soomusrongid on juba eesliinil, järjekorras nr. 1, nr. 2 ja nr. 3. Igaühe vahet umbes 100 sülda. Algab pommitus. Igaüks neist avab ette tule — vaenlase seisukohtade ja sildade pihta, et neid ei õnnestuks õhku lasta.

Kahurite kargatused kajavad üksteise võidu. Iga soomusrongi ees tõuseb hall suits ja sähvib kollakasvalkjat tuld. Kahuripaugud sulavad ühiseks haugatuste mulinaks, sõjasümfooniaks, meile juba harjunud sõduri hommiklauluks.

Kunagi varem polnud korruga nii mitu soomusrongi tulistanud! Uhke ja võimas vaatepilt. Nende taga remont- ja supirongid. Nii kaugele kui võimalus näha ette ja taha — rongide karavan...

Üksikuid sõdureid seisab maas soomusrongide kõrval. Ei tuuletõmmet. Vaid valge, nii valge lumi rudies jalge all. Kes teab, ehk ees, säääl, vastase ridades tee värvub verest punaseks, ehk kostab kuski ka oiheid ja hiiüideid, kuni jäätus vaigistab. Kahurituli aga kestab, kuni päike on juba kõrgel.

See oli selle talve ilusamaid ja kergemaid hommikuid, täis võidutunnet.

Lehtse sild on aga ees eelmisel päeval purustatud. Edasi ei pääse.

RETK AMBLASSE.

Pääle lõunat kõikidest roodudest ja komandodest moodustus 15-meheline jõuk, et minna Ambla alevisse. Kes sellele mõttele tuli, ei tea, kuid meie komandost läksime kaasa lpn. Pääsuke, Kuik ja mina. Kahuri päält oli tulnud väike Uku — noor, väheldane sõdur, keda patareüilema lemmikuna ristiti selle nimega. Dessandi ehk retke juhiks asus ltn. Maibaum, toosama, kes väheke hiljem langes Elva all läti punaste küttide vastas, tabatuna kuuliga südamesse.

Kaasas ka lewis — kergekuulipilduja meie komandost, alustame teed jala Ambla sihis.

Jõudnud mõni kilomeeter edasi, hakkab kostma püssipaukude plagin. See muutub aina tihedamaks ja hoogsamaks. On ilmne, et ees on midagi lahti.

Tõttame edasi. Oleme jõudnud püssilaskmisele päris lähedale. Tuleme ettevaatlikult metsateed mööda üles mäekünkale, mis kaetud võsaga ja põõsastikuga. Mäekünka taga on lage, veidi paremal tasaste põldude keskel ja taga paistavad talud. Pa-

hemal on heinamaa, pääl kasemets. Siinsamas, heinamaa ja põllu veerel, peetaksegi lahingut.

Kes need on? Kas venelased tulistavad omavahel? Või on meie jalgväeosad jõudnud järele? Kui ja, kus omad, kus vastane? — Midagi me ei tea.

Peatusime vaenuliste poolte küljel nõutult ja end põõsaste varju hoides jälgisime laskmist, et ehk tulevahetusest kõik selgub. Ent tulistamine nõrgeneb. Juba on näha ees lagedal põllul liikumist. Inimkogsid tõuseb ning üksikult ja gruppides hakatakse liikuma tagasi paremale, seljataha. Veel väheke aega tulevahetust, ja siis on kõik vaik.

„Need peavad olema omad!“ arwab keegi. Mõned meist, tulnud põõsaste tagant põllu ääre, vehivad lahkujaile järele mütsidega ja püssidega. Neid peatub, kuid siis seda kiiremini kaugenetakse, lähemale silmapiiril talumajadele, et jõuda nende varju.

Meile on aga vaja selgust, et mitte vastasele suhu joosta. Väike Uku annab oma püssi kaaslasele ja paljaste kätega jookseb põllul liikuvatele kogudele järele — oli juba õhtuvidevik, — et teda ei kardetaks, ja ise lehvitab aegajalt valget ninarätti. Ta jõuabki paari inimkogu juure, ajab nendega väheke juttu ja ruttab tagasi. Osutus, et need olid meie omad, vististi 5. polgu sõdurid. Nad olid lahingut lõõnud punastega, kui märganud, et küljele mäele on tulnud jõuk püssimehi.

Nemad arvanud, et punastele tuli abi; venelased nähtavasti jälle, et meie polgumeestele. Ja siis nad mõlemad tõmbusid tagasi, ühed külasse, teised vasakule metsa.

Tee Amblasse on jälle vaba. Ruttame edasi. Teel esimestest talumajadest käsutame endile kolm küüti-hobust, istume regedele ja nüüd läheb sõiduks! Muretult nagu simmanile või peole, kuigi kindlasti seljataha jääb venelasi.

Jõudsime Ambla alevi alla. Hobused peatasime metsavahel. On härmant, sumpas talveõhtu. Rudisevat kalki lund mööda sammume ise edasi. Algab alevieelne lagendik, mille üle viib tee. Selle lõpus, alevi majade lähedal läbi härmantise ja kiiresti laskuva videviku paistab hall vene sõdurikuju, kes postil... kõnnib teed mööda edasi ja tagasi. — Otse teed mööda pääle minna? Oleks mõttetud!

Sia teele jääb lewisiga seljatagust kaitsma ainuüksi lpn. Pääsuke. Meie teised hiilime õhtuhämaruses pahemale, mööda sügavat lund, kuni tunnimees on kadunud uttu ja videvikku. Siis tulime välja metsa veerule, mäkke tõusvate põldude alla, kust saja-paarisaja sammu päält läbi härmantise ja õhtupimedada paisatab Ambla majade siluette.

(Järg lk. 9.)

Elus juhtub palju imelikke asju. Igaüks meist on elanud üle kummalisi juhtumeid, mille elav kirjeldus on huvitav lugeda teistele. Eriti sündmused varasest lapsepõlvest, nooreea esimesed mälestused — nende põhjal on loodud palju kauneid kirjanduslikke teoseid. Mainigem vaid Redik Soari „Esimesilt päevilt“.

Võistluskirjutusteks saame oma mälestusi „sori-des“ neist väga hääd ainet. Millist ainet on veel võimalik kasutada, sellest järgnevas numbris. E. T.

Olaf Kibe

Võistlustöö

Poiss, kes oli mänginud

Kena poiss oli too Aadu Kivi. Kui ta sügisel pääle algkooli lõpetamist meie juure keskkooli tuli, võitis ta kohe esimesel päeval endale hulga sõpru.

Ta silmis oli niipalju elurõõmu ja sõbralikku lahkust, et ta meid kõiki kuidagi paelus. Järgnevail päevil selgus, et ta oli kõige parem õpilane ja ühtlasi parim sportlane. Omadused, mis väga sageli ühes isikus ei peitu. Ta käitumiseski õpetajate ja koolivennadega oli midagi, mis meile kõigile meeldis. Nädala lõpul valisime ta klassivanemaks. Au, mis harva uus-tulnukale osaks saab.

Järgnev kooliaasta näitas, et me ei olnud tas eksinud. Oli see mäng või töö, ikka oli Aadu, nagu meie teda kutsusime, esimene. Võrkpallis ei olnud tal vastast. Harva kaotas see pool, kus tema mängis. Võidu puhul polnud ta sugugi uhke, ainult kaotuse korral ütles mõnikord:

„Noh, oodake — täna läks meil halvasti, kuid tuleval korral oleme teist üle, nagu vesi uputuse ajal üle maa!“

Seda ütles ta nii naljaka tõsidusega, et kaasmängijad lohutust said ja võitjadki kartma löid, et ega tea mis järgmisel korral juhtub; kes teab, millise „nõksuga“ Aadu tuleval korral üllatab.

Õppimises oli ta võrratu. Oli see matemaatika, keeled või muusika, ta pääaju imes neid enesesse nagu kuivatuspaber tinti. Ajaloos ja maateaduses oli ta sportlikult väljendades „klass oma ette“.

Ometi ei olnud ta mingi tuupija ega „mamma-poju“. Tema juures toimus õppimine kuidagi iseenesest, nii mööda minnes. Millega ta meid otse jalust rabas, olid võõrsõnad. Neid teadis ta tohutu hulga, kaugelt rohkem, kui meie ta käest küsida oleksime osanud. Selle omaduse pärast kutsusime teda ka „Aadu-leksikon“.

Kui väike Paas talt kord küsis:

„Kuidas sa, Aadu, kõike nii palju õppida ja meeles pidada suudad? Kas sul pääs segi ei lähe?“, siis sele-

tas Aadu naljatades, et tal olevat pääs iga sõna jaoks lahter, nii et segi minna ei saavat.

Aga kui suurkaupmehe poeg Pügaja, keda meie „rahameheks“ hüüdsime ja kes teist aastat klassis oli, Aadu küsis, kas tal veel mõni panipaik varuks olevat, ta kohe ostaks ära, siis ütles Aadu:

„Ma ei müü ega kingi sulle midagi, aga kui sa mõnda asja ei tea, võid sa minult küsida.“

Kui veel juure lisada, et ta meie harrastusist koolis ja väljaspool kooli innuga osa võttis, raha asjus, nii palju kui meil seda oma vahel ajada oli, otse piinlikult täpne ja aus oli, siis on arusaadav, et ta meie kõikide lemmikuks muutus.

Usaldasime teda pimedast pääst. Isegi õpetajad kohtlesid teda teatud lugupidamisega. Ta oli poiss, kelle sarnane meist paljudki tahtsid olla.

Ühel õhtupoolikul, see oli pääle jõulu, tulime kolmekesi: Paas, Pügaja ja mina, uisuteelt. Oli kavatus kinno minna, kui pilt ilus. Muuseas lubas Pügaja ka Punase Risti osavusmängu aparaadile ühe külas-käigu teha. On säärane riistapuu kino eeskotta seinale asetatud. Nimetatakse seda aparaati meil õppurite hulgas ka „kerjamismasinaks“ ja „sandikassaks“. Lased kõrvalt väikesest avausest viis senti sisse, teed käega väikese nõksu, võid hää juhusel ta alt august kätte saada. Kui õnne on, s. t. kui raha teatud kohta veereb, võid saada 10, 15, aga kui õige „rängalt“ veab, siis koguni 25 senti. Aga kui sugugi ei vea, mida kõige sagedamini juhtub, siis oled omast ilma.

Teadsime väga hästi, et meile, õppuritele, automaatidel mängimine on keeldud, kuid meid nagu mingi vägi kiskus sinna. Muuseas käisid aparaadil mängimas meie klassist umbes pooled õpilased.

Pügaja ütles koguni:

„Mis suur süü see nüüd ikka on? Automaadid on kinos just nagu meie jaoks loodud, täiskasvanud mängivad kõrtsis ja kohvikus. Isa annab raha ja mina muud kui mängin. Päälegi läheb raha hääks otstarbeks.“

Kino ukse juures kohtasime koju tõttavat Aadu.

„Noh, nüüd läheb lahti!“ hüüdis Pügaja Aadule juba kaugelt.

„Mis sul lahti läheb, kas pääkolu või —?“

„Ei, kus nüüd sellega, mänguks läheb lahti. Näitan, et vähemalt automaadil mängimises sust ees olen. Tule kaasa!“

Aadu, kes taipas, millest jutt, vastas:

„Kaasa võin tulla, kuid ise ma ei mängi, ega soovita ka sul mängida.“

Trügisime sisse.

Pügaja võttis raha, sülgas pääle ja viskas esimese viielise nii „käte lahtitegemiseks“, see kadus nagu hundi kurku. Ta kordas sama manöövrit, ainult selle vahega, et ta nüüd kaks vasaku käe esimest sõrme automaadi pääle sinna kohta pani, kus number 25 oli, kuid tulemus oli — null.

„Ei „näkanud“, tahab „söötmist“, ütles ta.

Nii „söötis“ ta automaati 8 korda. Kümnendal kor-

ral sai ta kümme senti, kuid kahel järgmisel korral jäi ta sellest ilma.

„Pean vahet pidama. Kuule, Aadu, löö nüüd sina, mul täna käsi ei tööta.“

Aadu tegi tõrjuva liigutuse.

„Lase mind ka visata,“ nurus Paas.

„Kes sind keelab, ole lahke,“ vastas Pügaja, ise kasti eest taganedes.

Paas viskas, tegi nõksu — sai 25 senti. Viskas uuesti — sai 15 senti. Viskas veel, kuid jäi viielisest ilma, ütles, et nüüd mängu lõpetab.

„Vaata, Aadu, kuidas raha tehakse!“ hüüatas Pügaja, nagu oleks ta ise võitnud. „Nüüd proovin ise uuesti!“

Ta mängis, võitis, kaotas jälle ja oli varsti rahast ilma. „Rahamehel“ polnudki seekord rohkem kaasas kui 70 senti.

„Kuule, Paas, laena 10 senti. Ma proovin veel korra, — ehk kõige õigem, Aadu, viska sina. Sul tingimata „näkkab“. Kõigil, kes esimest korda mängivad, „näkkab“.

Aadu polnud õieti mängu jälginudki, vahtis, käed palitu taskuis, — reklaam-pilte. Ta pöördus meie poole ja küsis Pügajalt:

„Kes sulle ütles, et ma kunagi pole mänginud. Ütlesin ainult, et ma ei mängi ja ei soovitanud ka sul mängida. Tulin kaasa ainult sinu kutsel selleks, et vaadata, kui hästi sina mängid.“

Seda kuuldes Pügaja lubas kohe koju minna, kolm krooni tuua ja sellele neetud kastile näidata. Tühjaks teeb ta viimase sendini.

„Ei tasu vaeva,“ ütles Aadu.

Kinno minekust ei tulnud midagi välja ja nii lahkusime. Pügaja Paasiga ja mina — Aaduga, kellega mul oli ühine kodutee.

Teel küsisin Aadult:

„Muidu oled igapidi vahva poiss, aga miks sa automaadil ei mängi?“

„Ah, tahad teada, miks ma ei mängi? Olgu, aga pea meeles, et see ainult sulle räägitud oleks. Olen mänginud vast suurema kire ja õhinaga kui teie kõik. See kestis nii kaua, kuni mul enam midagi mängida ei olnud.“

Mäletad, kui sügisel klassiga kunstinäitust külastasime. Mina kui klassivanem korjasin näitusele minekuks raha. Teie igaüks andsite minu kätte 10 senti. Klassis oli 42 poissi, seega sain kokku 4 kr. 20 senti. Arva nüüd, mida ma selle rahaga tegin?“

„Mis sa siis tegid, maksid näituse kassasse, ma ise olin juures.“

Ta vaikis viivu aega ja siis peagu karjus mulle kõrva:

„Ära mängisin selle raha. Sinu ja teie kõikide raha, mida minu kätte usaldasite, pildusin „sandikassasse“.“

Vaatasin Aadut võõristavalt.

„Ära vaata midagi, las ma räägin. Raha oli mul taskus 5 ja 10 sendilistena. Oma raha oli 30 senti. Tundus kotis päris raskena. Möödudes kinost, nagu

keegi kutsus. Olin ennegi mänginud vahelduva õnnega. Mõtlesin: „Lähem sisse, vaatan, kas on õnne?“ Olin oma oskuse ja „nõksude“ pääle niisama kindel nagu täna Pügajagi. Kuid teen lühidalt: Esiti kaotasin oma raha ja kui läksin seda tagasi võitma, kaotasin ka üle poole võõrast raha. Tulin välja, ei tahtnud midagi mõtelda, teadsin ainult, et mul homme peab raha olema.

Tükk aega väljas olles arvasin, mis mänguga läinud, peab ka mänguga tagasi tulema. Kuid eksisin. Uuesti tagasi minnes kaotasin viimse sendi.

Väljusin kinost. Sadas lumelörtsi. Hulkusin sihita mööda tänavaid. Olin kui juhm. Ahastasin, kahetsesin, kuid mis see kõik aitas.

Üks mõte oli — mida ütlen järgmisel päeval koolis? Ma ei oska kunagi rääkida, mida tol õhtul ja järgmisel ööl üle elasin. Tundsin end roimarina, kes oma süü suuruses teadlik ja kelle tabamine vaid aja küsimus. Mida pidin tegema, kust saama raha?

Sa tead, mu vanemad on vaesed. Nad arvestavad iga sendiga. Päälegi olid nad alati näinud minus korralikku ja ausat poissi ja nüüd — olin nii kaugel, et nad minu mänguvõlga pidid tasuma. Kas isal oligi praegusel silmapilgul mulle raha anda? Pisarad valgusid silmi ja — mis sää! häbeneneda — nutsin kui väike tita. Kuidas häbenesin tookord ennast!“

„Noh, kuidas sa siis sellest kupatusest pääsesid?“

„Polnud midagi teha, läksin koju ja tunnistasin isale kõik puhtsüdamlikult üles. Isa vaatas mind hävitava pilguga. Tüki aja pärast ütles: „Poiss, sa ei ole ainult raha, vaid ka oma sõprade usalduse kergel käel sinna kasti pildunud. Mina sind aidata ei saa.“ Tol õhtul ta minuga enam ei rääkinud.“

Terve öö ei saanud silma kinni. Hommikul andis isa siiski raha. Lubasin talle ja endale, et ma iialgi ei mängi ja nii olin pääsenud. Tollest ajast saadik ei häiri mind ükski automaat. Ja nüüd — nägemiseni!“

Ütles ja kadus õueväravas.

Üksinda koduteed jätkates ja kuuldu üle järele mõteldes teadsin, et Aadu oma sõna peab.

Ta oli siiski tore poiss, olgugi — et oli mänginud.

KIRJAVASTUSED. H. K-n, Ruusal. „Isamaale“ ilmub võimaluse korral, „Suvehommik“ — ei.

KÕIGILE KAASTÖÖLISTELE. Kaastöö saadetagu vihulehe formaadis, ühele leheküljele kirjutatult. Ilmumata töödest saadetakse tagasi ainult need, millel märk juures.

KLAASAKNAD. Muinaseestlaste suitsuonnis ei olnud klaasaknaid, vaid lauast tehtud lükandaknad. Et külm ühes valgusega onni ei pääseks, hakati hiljem tarvitama põit aknaaugu ees. Klaasaknaid on esimestena tarvitanud roomlased, sest Pompei kaevamistel on leitud neid maa alla maetud supelhooneist. Keskajal hakati klaasaknaid tarvitama kirikuis, kust need hiljem levisid muissegi majadesse. Haruldusena mainiti a. 1546, et Lutheri magamistoal on klaasaken.

ERI OSI on Ford-autol üldsummas 5000, kruvid, mutrid ja muud osad kaasatavad.

nud indiaanlase samm korrakski, ennemini kui ta jõudis kohta, kus ta hobune möödunud öösis laagri paigal kammitsas oli. Aga siiski tuli hoiatus ennemini kui see liiga hilja oli.

Indiaanlane ei kuulnud ega näinud midagi. Aga see eriline meel, mis ainult metsikuile loomadele ja rahvastele omane, ärkas äkki ta pääaju sügavikus. Ruttu pööris ta pää ja vaatas terava pilguga oma taha nõvasse. Kõigest libisesid ta silmad üle, ainult mitte suurest hallist, ühest kaljurahnust varjatud varjust. Ja veendununa, et midagi elavat läheduses ei ole, jätkas indiaanlane oma teed.

Väike hundipoeg oli ammu lakanud katsumast ennast vabaks teha. Alaline kiikumine ja teda kandva olevuse kehasoojus meeldisid temale, ja nii ei teinudki ta enam uusi pingutusi, et oma vabadust tagasi saada.

Äkki näis pojale, et tükk kaljust on murdunud lahti ja veereb mehe pääle. Kiiresti hüppas indiaanlane kõrvale. Vana hundi läikivad küüned, mis tahtsid haarata ta kõri, sattusid märgist mööda vahest poole tolli võrra, ja rebisid indiaanlase õlalt liha luuni maha. Silmapilkselt tõmbas indiaanlane oma noa ja torkas vastase suunas. Kuid ka tema tegi seda natukese hilja, nii et hunt tundis ainult noa otsa puudutust, ja urises teravalt. Poeg, kes äkki oma ema häält kuulis, huilgas meeletult. See hääl tõusutas tugevas hundikehas uue vihahoo. Uuesti hüppas

juure tagasi, peatus ja nuusutas uuesti. Siis jooksis ta järsku vastupidises suunas.

Mispärast ta just selle sihi valis, ei teadnud ta. Aga selle järele, kui ta oli valinud selle suuna, ei mõelnud ta enam tagasipöördumise pääle. Ümberpöördumine oleks ju tähendanud koopasse tagasimnemist. Aga ta tundis umbusaldust koopa vastu. Sest koobas oli ju see, milles ta esimest korda oma elus oli õppinud hirmu tundma.

Hundipojale näis, nagu sörgiks see hirm läbi lõputu džungli. Ja kusagil polnud mingit jälge emast, mitte kusagil vähimatki hõngu tuttavast perekonnalõhnast! Kord kohutati ta oma mõtetest jänese, kes ta taga tihnikust välja hüppas; teinekord — ta süda tuksus metsikust hirmust, kuna ta end vastu maad surus! — suurest rebasest, kes päält tuule mööda läks, kuna mõrtsuka terav lõhn väikesele ninna lõikas.

Veel kaua pääle seda, kui rebane oli kadunud, jäi noor hundikene vastu maad surutuna lebama, olles liiga hirmunud selleks, et ennast liigutada. Pikkamisi sai ta aga oma julguse tagasi ning astus ettevaatlikult edasi.

Ta oli jõudnud just ürgmetsa alguseni, ja kavatses oma julgust kokku võtta, et tungida hiiglapuude all valitsevasse hämarusse, kui uus hirm ta vastu maad muljus. Siiski seekord ei ähvardanud teda rebane, ei ka mitte mõni muu neljajalgne vaenlane. See oli iseäralik olevus, kes seisis püsti oma tagumistel

Talupojad katsusid oma seisukorda kergendada pögenemiseega hinnadesse, sest „linna õhk tegi vabaks“. Tegelikult oli sellest vähe abi. Rahva vaimu-elu eest ei hoolitsetud: vaimulikud ei osanud rahva keelt ja elasid kõlbusevastaselt. Kooled ei olnud. Rahvas oli oluliselt ikka paganlik. XV saj. lõpul hakkas Vene hädadoht kasvama. 1501 ja 1502 suutis Valter von Pleitenberg venelased veel tagasi tõrjuda, kuid hiljemini ei jätkunud ordul selleks enam üksmeelt ega jõudu. Uusi seemisi segadusi lisandus veel usupuhastus. Väliste hädaohude vastu muuduti ikka pimedamaks ja ükskõiksemaks.

1558 algas Ivan Julm Liivimaa vastu toorest rüüstamiskäiku. Ida-Eesti vallutati, kuid venelased tõrjuti säält 20 aastase võitluse järele jälle välja, poolakate ning rootslaste abiga. Selle eest rahulepingute järele aastast 1582 ja 1583 jäi Rootsil P.-Eesti ja Poolale L.-Eesti. 1626 heitis Gustav Adolf Rootsi võimu alla terve Liivimaa. 1645 läks Rootsi kätte ka senini Taanile kuulunud Saaremaa. Gustav Adolfiga algab elavam püüe maa olukorda parandada. Hoolitseti kooli- ja kirikuolude eest; 1632 võeti mõisnikult kohtupidamise õigus kaelakohutiste süütegude üle. Nende jaoks asutati maakohutud. 1630. a. asutati Tartu õuekohutusse võidi kaevata mõisnikkude ja ametnikkude omavoli pääle.

Pärast G. A. surma ei jätkatud reforme enam endise hooga. Adel saab tagasi kohaliku maomaavalitsuse. Põhjalikkum rootsi reformide järk algab 1680, kui hakati riigi pärald olemaid, kuid erasisikute kätte sattunud mõisaid tagasi võtma. Liivimaaal (L.-Eesti ühes arvatud) võeti 5/6 kogu suurmaapidamist riigile tagasi. P.-Eestis 8283 adramaast 5280,

Maailmasõjale järgnev Vene revolutsioon seadis Eesti esmalt väljajaate ette, saada autonoomseks vabariigiks Suur-Vene föderatsioonis. Oktoobrirevolutsioon tõi teise pöörde: järgnevalt sai meile teatava määrani õnneks saksade okupatsioonivägede tulek, sest need vabastasid meid esmakordselt enamlastidest. Püüti aadli eestvõttel luua Läänemereproovintsidest Balti hertsogiriiki Saksade protektorraadi all. Sakslaste üliüksaamine ja revolutsioon ei lasknud seda kavat-

seadust ja maaseadust. Pääle kodumaa puhastamise Asutav Kogu, et anda põhjapanevaid seadusi: põhi-õudkalt. Jüripäeval 1919 võis kokku astuda Eesti tute aineliste ja moraalsete pingutustega, kuid siiski sõda algas äärmiselt suuris raskusis ja kestis määratoma iseseisvust kaitsma enamlaste vastu. Vabadusvaks. Kui saksa väed lahkusid, pidi Eesti relvaadega 1918 oli K. Pätsi eestvõttel Eesti kuulutatud iseseis-

Juba enne okupatsioonivägede tulekut, 24. veebruarist teostuda.

Enne revolutsiooni olid olnud.

Oiguslikud olud jäid üldjoonis samadeks, mis nad lubatud emakeelset kooli hakati varsti jälle püürama. Revolutsioon ei toonud suurt muudatust. Korraks man, võitlusemeheks ja an Tõnisson. 1905. a. rahvaslaste põlv. Selle ideoloogiks oli Willem Reiter. Tartus „Postimehe“ ümber koonduis uus tuliste Pätsi 1900. a. pääle ilmuv „Tataja“ teene.

jalgadel, kes esikäpad laskis küljel rippuda ja juustes kandis kotkasulge.

Hundipoeg surus silmalaud kokku, nii et ta ainult veel väikese pilukese kaudu võis vaadelda iseäralikke ehteid, mis katsid võõra olevuse jalgu. Ta lootis sellest olendist märkamata jääda, olles liikumatu nagu kivi. Ema oli õpetanud, et täielik liikumatus sageli niisama hästi varjab kui lehtedest ja okstest peidik. Kuidas võiski väikene oma maailmatundmatuses aimata midagi indiaanlase pilgu suurest teravusest!

Siis — üks välkkiire liigutus, ja enne kui väikene veel oma silmad jõudis avada, haarati temal turjast ja heideti õhku.

Kui hundiema kuuendat korda endisse pessa tagasi jõudis, ütles talle ta peen tundlikkus kohe, et sääl midagi on väära. Halba aimates astus ta koopasse. Oligi nii, nagu ta kartnud — koobas oli tühi. Ta nina leidis kohe oma poja jäljed, kuigi need olid juba saanud ebakindlaks, sest päike seisis kõrgel ning oli ära pühkinud hommikuse kaste. Siiski emaarmastus teritas ta haistmismeelt, ning nii võis ta poja jälgi ajada üsna kiirel jooksul. Igat kohta, kus poeg oli seisatanud, nuusutas ta ahnelt, nagu tahaks ta oma ninaga poja keha enesesse imeda. Kui lõhn üsna nõrgaks jäi, läigatas kuri helk ta silmis. Häda olevusele, ükskõik milline see oleks, kes ta pojale on julgenud kurja teha, häda talle, kui ta jäljed leitakse.

Ürgmetsa ääres jäi ta äkki ehmunult seisma; ta karvad tõmbusid turri ja silmad kiirgasid! Siin, sel

kohal, on ta poeg kinni võetud. Siin oli tunda ka teist, võõrast lõhna. Kui ta nuusutades sündinud lugu mõistatas, kasvas ta viha. Aga vihaga ühes tulid kurjad aimdused, sest see lõhn tõendas temale jälle selle võõra olevuse viibimist Carbusas, kelle pärast ta oma senisest asukohast on pidanud ära minema. Lõhn juhtis otse kagu poole, metsa südamikku. Äärmise ettevaatusega liikus hundiema neid jälgi mööda, ruttu ja hääletult edasi sörkides, ikka sügavamasse suurte kuuskede ja mändide hämarusse. Maapind kaldus ikka madalamaks ja madalamaks. Siis pöördusid jäljed äkki ida poole, mööda laia nõva. Sääl olid jäljed värskemad ning põdranaha lõhn oli selgesti tunda. Vana emahunt läks edasi, nuusutades luurates ja kuulatades, kõik meeled äärmuseni pingul.

Viimaks nägi ta edasiminevat olevust, sarnast, millist tema veel eluilmast ei olnud näinud. Ta näis otsegu hunt, kes käib tagajalgadel, aga siiski polnud see kindlasti mitte hunt. Ta sammus kergelt ja kindlalt, vabade paenduvate liigutustega.

Emahunt tasandas käiku ja laskus nii madalasse, et ta pikad kõhukarvad pühkisid maapinda. Hääletult hiilis ta ikka ligemale ja ligemale, ning mida väiksemaks jäi vahemaa nende vahel, seda ähvardavamalt sädeles roheline tuli hundi silmades, sest nüüd veendus ta ka oma meelte kaudu selles, mida süda ja aju talle algusest päale olid tõendanud: ta nägi poja väikest kogu indiaanlase käel.

Hoolimata alati lähenevast hädaohust ei peatu-

Eesti laskurmeeskond

värsked kuldmedali omanikud

Hääletusvõistluse tagajärjed.

„Õpilaslehes“ nr. 1. väljakuulutatud spordinurga hääletusvõistlus „kes saab tänavuse kuldmedali“, tekitas meie lugejate seas üle ootuste elava osavõtu. Kuponge saabus toimetusele peagu üks tuhat, kusjuures mõni innukas „Õpilaslehe“ sõber oli ümbrikku tsusanud korraga 10 kupongi ja — kõik õigesti.

„Õpilaslehe“ hääletajate järgi pidanuks kuldmedali pärima meie akadeemiline maailmameister Arnold Viiding, kuna laskurmeeskond jäi teisele kohale. Hääli anti järgmiselt: 1. A. Viiding — 281; 2. Laskurmeeskond — 232; 3. G. Lokotar — 125; 4. R. Toomsalu — 86; 5. E. Roolaid (Rosenberg) — 79; 6. J. Kärner — 33; 7. Vilberg — 24 (polnud kandi-

daatide hulgas); 8. K. Annamaa — 19; 9. A. Kuuse — 17; 10. A. Neo — 7; 11. E. Gahnbäck — 3.

Kuna osavõtt hääletusvõistlusest oli väga elav, siis suurendas toimetuse auhindade summat 10 kr. päält 25 kr. Suuremad auhinnad langesid järgmisile „Õpilaslehe“ lugejatele: Ülo Kurs'ile Tallinnas; Ago Eisenschmidt'ile Tartus; Helgi Altoa'le Haapsalust; Ferdinand Kuus'ele Tsoorust Võrumaal; Erich Mõis'ale Tõrvast ja paljudele teistele.

Preemiad saadetakse lähemal ajal võitjatele postiga kätte.

Lühidalt.

EÜS võitis üliõpilastevahelised jalgpallivõistlused, võites finaalis Ü.-S. „Liivikat“ 2:1.

N. M. K. Ü. noorte ja noorte klubi „Sturmi“ kergejõustiku võistluse võitis N. M. K. Ü. 57,5:32,5. Tartu l. maleva võitis Tartumaa maleva laskmises, punktid vastavalt 11409,6:11174,8.

V. Berg tõukas uue Rootsi rekordi kuulis 15.75 m. H. Anderson ületas oma nimel oleva kettaheitma maailmarekordi 60 cm, saavutades 53.02. Poolakas Sznajder hüppas teivast 4.14, mis uus Poola rekord.

Saksa võitis Läti jalgpalli-maavõistlusel 3:0.

Moskvalane Nikolai Ozolin püstitas uue N.-Vene rekordi tagajärgjega 4.15, mis parimaid tagajärgi sel alal Euroopas.

Soomlane Kalevi Kotkas hüppas Malmös kõrgust 1.98.

Õppursõdur ... algus lk. 4.

Ahelik peatub. Oleme kõhuli lumes. Kel janu, imeb suus lumetükke. Ja igäiks silmitseb ees maju, mis näivad nii unistena ja väljasurnutena. On neis ees vaenlasi, või mitte? Kindlasti on, sest milleks siis on tunnimees alevi teel.

Hoian külma püssi, kuul rauas, sõrm piduril, lähima maja pääl. Mu ees on kivi. Pää langeb isenesest sellele. Silmad vajuvad kinni — — — — Mind valdab väheke kõditav rahutusetunne — järjekordse kõikjal ümbritseva teadmatuse ees. Iga järgmine hetk peaks avastama, et ees on vaenlased, et nad on meid majadest näinud... Võibolla kajab vastu tuleragin, niipea kui püsti tõuseme, võib-olla venelased lasevad meid läheneda kuni majadeni ja siis kuulipildujatega... või võtavad meid, káputáie, tákáide otsa...

Náen kodu, isatalu, nii selgesti. Imestan, milleks sääraseid nágemusi. Ja ikka ei saabu kásk: úles, edasi!

Kuid see ootus oli kestnud kindlasti vaid minutiliseid, mil taheti orienteeruda. Siis tõuseme. Sónatutena, varjudena, hallide kiskjatena, igal püss káel ja sõrm páástikul, láheneme alevile. Jõuame esimeste majadeni! Kõikjal sõnatu, áhvardav vaikus. Meid pole aga keegi veel märganud. Murráme lóögivalmis lähima maja õue, kiiresti tormáme maja sisemusse...

Majarahvas ehmuab, samas aga kóhe taibatakse, kes me oleme. Árevus ja soe rõómupuhang vahelduvad nüüd nágudel, nii náiste, meeste kui laste omadel, kes istuvad óhtuvidevikus toas. Meid informeerí-

takse olukorrast. Alev on táis venelasi, úks rood venelasi-sapóóre, umbes 120 meest, nende staap on väheke siit pahemale... Verst maad edasi olevat Viljandi kommunistlik polk... Kuid meie oleme õnneks tulnud maja páále, milles pole ei neid ega teisi.

Olíme otsekohe jálle kóik õues. Mõóda teed, mis viib õue eest mõóda, láhenebki vene sõdur, püss ólal. Karauul! Ruttáme talle mõned sammud vastu ja siis tõuseb kümne-kahekümne sammu páäl rida püssiotsi venelasele vastu. Karauul ehmuab ja peatub. Ta páäl seisavad aga áhvardavaina palgesse tóstetud püssid. Samal ajal tómbáme káte ja rusikatega, et ta tuleks meie juure — valjut sõna pole ju võimalik lausuda, veel vähem pauku teha. Karauul taipab, kellega tal tegu. Ta káed tõusevad úles ning surmamóistetuna raskeil sammel ta tuleb meie juure.

„Seltsimehed, áрге mind maha laske,“ algab ta värisedes kogu kehast. „Olen mobiliseeritud...“ Ta kóneleb vene keelt, kuid vaheti lausub sõna ka eesti keeles. „Tunnistan teile kóike, mida soovite.“ Ja ta kóneles ka kóik, kui palju siin venelasi ning kus asuvad.

Ta ise oli sünnipárane eestlane, náiliselt aga venestunud Venemaal elades. Saime tast sümpaatse mulje. Hetk hiljem oli ta talutatud maja taha.

Nüüd tuleb — sama teed mõóda teine sõdur, püss seljas. Jálle karauul! Uuesti tõuseb kúmmekond püssiotsa ta páále, jálle káegatõmbed. See aga viskab püssi seljast ja kási úlal hoides tuleb võrdlemisi rahulikuna meie juure. Kóneleb selgesti eesti keelt. Ka tema hetk hiljem viiakse maja taha. (Járgneb.)

Tammearu Leena

valmistab endale seinavaipa.

Tammearu Leena oli 13 a. ja käis juba algkooli VI klassis. Leena armsamaks ajaviiteks oli vabal ajal käsitöö tegemine.

Käsitööõpetaja oli viimasel käsitöö tunnil seletanud „applikatsioon-tööst“. Isegi valmis töid oli näidanud. Leenale meeldisid need väga, ja nüüd oli ta ainuke unistus — midagi ise luua.

Leena kodus oli kombeks kõik ülejäänud riidelapid alumises kum-

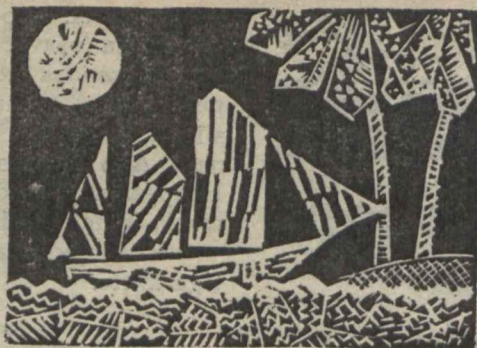
Joon. 1. 13.-a. rootsi tütarlapse padi.

mutisahtlis alal hoida. Sää! siis leidus küll sitsi ja siidi, küll villaseid ja linaseid lappe. Neid oli ühevärvilisi ja kirjused, suuri ja väikesi.

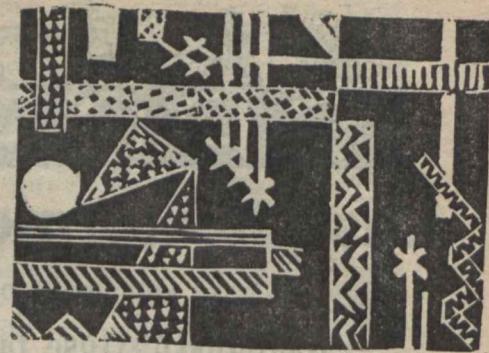
Leena palus emalt ühe vana rukkilillesinise seeliku, mis juba se-tule määratud. Sellest lõikas ta pikliku ruudukujulise tüki, nii suure kui seelikust välja tuli. Siis otsis kummutisahtlist rohekassinise pika riideriba ja asetas selle sinise riide alla serva. See pidi kujutama vett. Valgest linasest lapist lõikas paadi, mille äärekandiks valis punase. Paadi asetas veele. Paadile

Joon. 2. 10.-a. rootsi tütarlapse padi.

Joon. 3. Leena vaip.

Joon. 4. Leena kooliõe padi.

lõikas purjed, mis olid valget-punast-musta triibulistest sitsilappidest. Pruunikat värvi lappidest lõikas puutüved ja oksad ning rohelistest lappidest lehekrooni. Puud asetas vee taha. Kui kõik oli valmis lõigatud ja kohale asetatud, traageldas lapid sinisele aluspõhjale kinni. Lappide servad õmbles nõõpaugu pistes. Kus oli tarvis nõõre kujutada, sinna õmbles valge villase lõngaga varspistes jooned. Sinise aluspõhja servad kan-

tis tumedamat värvi riidega. Vaip oli valmis ja Leena asetas selle oma voodi juure seinale.

Järgmisel päeval kubises Leena tuba klassikaaslasist, kes Leena tööinnust kuulda saades tulid vaipa vaatama.

Ühine otsus oli: „See on tõepoolest suurepärase!“

Mitmed tütarlapsed asusid nüüd omakorda vaiba valmistamisele, kusjuures igaüks lõi hoopis uue kujutuse.

KÜSIMUSI JA VASTUSEID

KÜSIMUS: Kas võib lihaleent (puljongit) anda lauale harilikes kohvitassides, või on otstarbekam kasutada seks supitaldrikuid?

Tiiu.

VASTUS: Lihaleent võib siis kohvitassides lauale anda, kui see on selge ja puhas. On aga lihaleemel hulgas aedvilja, riisi, nuudleid jne., siis antakse see lauale supitaldrikul. Lihaleemetassideks kasutatagu suuremaid kohvitasse.

KÜSIMUS: Olen sagedasti kuulnud, et pole soovitatav kohe pärast lõunasöömist hakata õppima. Mis on selle põhjuseks?

Laine, Raadilt.

VASTUS: Kohe pääle söömist kulub õppimisel palju enam energiat ja töö edeneb visalt, kuna pääle söömist veri valgub pääst seedimiselundeisse.

Õpilane, kes kogu ennelõuna vaimselt töötanud, on väsinud ja vajab pääle lõunastamist puh-

kust. Normaalne puhkeaja vältus oleks 1 tund.

KÜSIMUS: Mul läks tindipott ümber, plekitades ema uue linase laudlina ja minu sinise puuvillase kleidi.

Kuidas saaksin kõrvaldada need plekid?

Leida Paju, Vändrast.

VASTUS: Laudlina plekikoht tuleb kasta puhtasse piima või võipiima ja lasta seni sää! seista, kuni tint on ligunenud. Tarbekorral võib piima 1—2 korda uendada.

Plekk saab kõrvaldada ka sel teel, et plekikoht pesta kuuma veega, kuhu on lisandatud 1 supil. soola ja ühe sidruni mahl. Vanade plekkide juures tuleb toimingut korrata.

Kleidi plekikoht tuleb nõrgas ammoniaagilahus pesta ja siis lo-putada.

Võib puhastada ka glütseriiniga. Tuleb ainult (mitte kuuma) seebi-veega üle pesta.

Johann Faber'i
pliiatsite püsiva
headuse tagab
haamritemärk

APOLLO

DESSIN
haamritemärgiga
on ületamatud

JOHANN FABER NÜRNBERG

Suusamaterjali valik ja ettevalmistamine.

Käesolevas „Õpilaslehe“ numbris teeme algust suuskade valmistamisega. Tänapäevane kirjutus on pühendatud suusamaterjali valikule ja ettevalmistamisele. On selge, et kui hakkaksime mõtlema suuskade valmistamisele kui juba lumi maas, siis jääksime vist sel talvel küll suusatamise lõbust ilma.

Et valmistada hääd ja vastupidavad suusad, tuleb valida selleks vastav materjal. Suusa puu peab olema oksteta, sirgekiuline, kõva, vetruv ja kuiv. Selleks on kõige kohasem maltspuu osa, s. o. koorealune kiht. Materjaliks kasutame kase- või saarepuud. Saadud vastav materjal, tuleb saagida, või veel parem, lõhkuda ja tahuda see 10 sm laiusteks ja 4—5 sm paksusteks lattideks, kusjuures lati pikkus võib olla umbes 2 m. Lõhkumist tuleb eelistada sellepärast, et lõhutud puul on kohe näha, kas

ta on sirgekiuline või mitte. Kui puukiud ei ole sirge, siis võib valmistatud suusk kuivada hiljem keerdu, ja kõik töö ning vaev osutub siis asjatuks. Juhtub olema sirge kiuga laud, siis võib saagida latid ka lauast.

Suusa libisevaks ehk tallapinnaks tuleb valida puu koorepoolne külg. Kui latid on saetud või valmis tahatud, siis pannakse need koorepoolse pinnaga vastamisi, seotakse otsad paari kaupa kokku ja asetatakse kesk latti kahe lati vahele puuklots. Kui see tehtud, paneme materjali parajasse sooja kohta kuivama umbes 3—4 nädalaks.

Järgmises numbris kõneleme, kuidas edasi toimida.

Toimetusele saadetud:

Eesti Noorus nr. 6 ja 7. ÜENÜ ajakiri, ilmub üks kord kuus.

Meie Tee nr. 5—10. Ameerika eestlaste ajakiri.

Külvaja nr. 5/6. Eesti Karskusliidu inform. leht.

Eesti Kool nr. 6—7.

Taluperenaine nr. 6—9. Kodumajanduse ja kodukultuuri kuukiri. Maitsekas värvitriikis kaas. Kaasandeks muustrileht ja „Laste Maailm“.

Eesti Naine nr. 6—11. Naiste ja kodude ajakiri. Novembri nr. sisust artikleid: Rootsi kodust, söömisest ja toitudest. Kuidas hoida talvel toalilli. Luuletusi, pilte j. m. — „Tütarlaps“ ja „Väikeste Sõber“.

Käsitöö osas: Värviline laudlina kiri. Seinavaip, Laudlina. Toatuhvlid. Käterätikiri. Vaiba ja padja muster. Kudumisproov. Pitsiproove. Heegelproove. Sametbarette. Hulk pilte ja kõige uudsemad moed. Kaasas löike- ja muustrileht.

Jakob Kõrv: *Muinasjutud*. 96 lk. Ed. Viiralti kaas ja illustr. Kirjast. „Pääsuke“. Hind köites 60 s.

**Õpilaslehe 3
kupong nr.**

12. RISTSÕNAD.

1	2	3	4		5	6	7		8
9					10				11
12				13			14		
15			16				17		
		18			19				
20									21
		22				23			24
		25				26			
	27			28	29				35
30			31				32		
33					34				

Ristread: 1. kahur, 9. purjekas, millega Ahto Valter sooritas oma ookeanimatka, 10. hõre, 12. hüvistu, 14. sidesõna, 15. noot, 16. lühend väljendist „dicti anni“ (= sel aastal), 17. naermine, irvitus, 18. auruksmuutumine, 20. eelajalooline hiigelloom, 21. nii, 22. habeme-, juukseväie, 24. kääne sõnast „idu“, 25. ese, 26. vast, 27. kroon, 28. õigusteaduse professoreid Tartus, 30. sina, 31. taim, 32. varras, ork, 33. saar Euroopas, 34. leht, lehtjas asi.

Püstread: 1. saar Eesti vetes, 2. kõrk, tore, 3. emane tall, 4. roidunud olek, 5. aiva, järjest, 6. sidesõna, 7. pügal, 8. „Õpilastele“ toimetajaid, 11. meri Euroopas, 13. tagavaramees, 17. niinimetatud, 18. voolu tugevuse ühik, 19. Eesti Telegraafi Agentuur, 23. „tangens“ lühendatult, 27. vanamoeline naise nimi, 29. tuulehoog, 35. küsiv sõna, 31. hüüe, 32. ohkamishüüd.

13. VÕTMEÕISTATUS

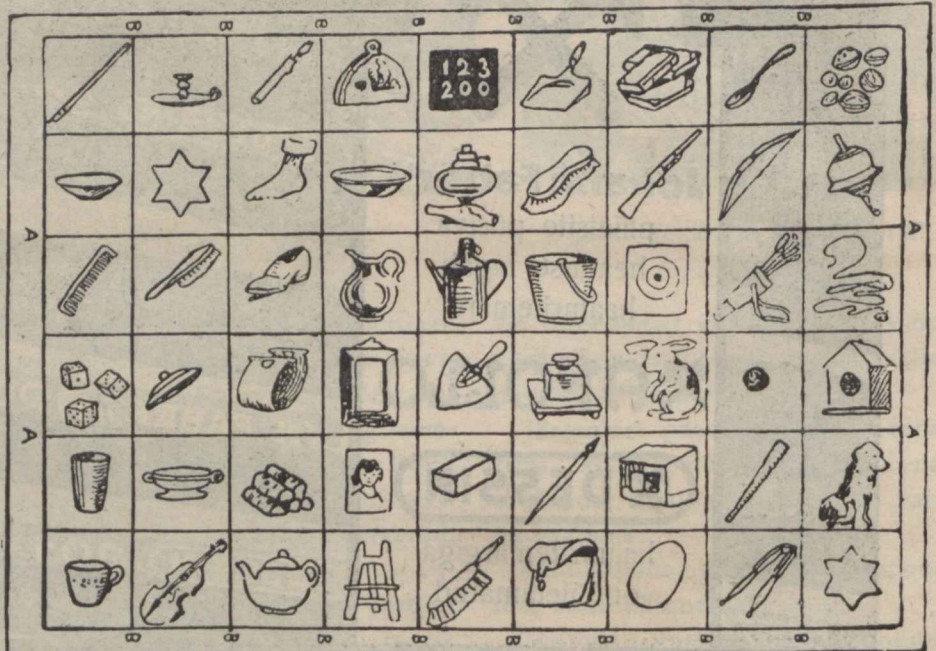
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60

Ruutudes: 1—18 tuntud eesti sporditegelane (eesnimi ja nimi) ja 19—41 ta teos; 42—52 eesti nimekaim mees heidete alal (eesnimi ja nimi); 53—56 eesti tennissuurusi ja 57—60 ta põline konkurent.

Võti:

I 3, 18, 43, 7, 10, 43, 27, 16, 56, 15, 20, 36, 22.
 II 52, 21, 47, 43, 2, 8, 61, 29, 44, 8, 29, 48, 18.
 III 35, 61, 1, 53, 8, 23, 12, 2, 39, 49, 56 — 9, 61, 51, 2, 8, 23, 44, 56, 50, 38, 7.
 IV 5, 44, 44, 28, 37, 56 — 30, 17, 54, 55, 5, 29, 42, 43, 61.
 V 11, 6, 2, 20, 61, 29, 60, 43, 41, 59, 46, 55.

Piltloomino mäng.

Juuresoleva pildi lõikame lehest välja ja liimime papile. Siis lõikame pildi A—A joonte kohalt kolmeks ribaks, sellejärele lõikame B—B joonte kohalt katki. Nii saame 27 kaksikpilti: need on piltloomino kandikud.

Mängijaid on kaks. Kõik kandikud laotakse lauale, pildipool alaspidi, ja kumbki mängija võtab neli kandikut. Teine neist paneb ühe kandiku lauale, mille järele teine vaatab, kas tal on selle kumbagi otsa sobivat kandikut. Kui on, paneb ta selle paigale, ning siis on jälle esimese kord. Kui tal ei ole sobivat kandikut käepärast, peab ta omakorda laualt võtma nii mitu, kuni leiab sobiva. Siis on jälle kord vastasmängija käes. Kui kandikud on hunnikust lõppenud ja kummagi käes olevaist enam ükski ei sobi mängusole-

vate kandikute juure, siis loetakse kummagi kandikud üles. — See, kellel on vähem kandikuid järel, on võitnud.

Järgmised pildid sobivad ühte: päkkliid — päkkliitangid, vurr — vurrinöör, koer — koerakong, täht — täht, lusikas — muna, vibu — nooletupp, pall — pallikepp, raamatud — raamatukott, kodujänes — kodujänesekast, püss — märklaud, põrandahari — pühkmekühvel, pesuhari — ämber, tindipott — sulg, telliskivi — kellu, lamp — õlikann, tahvel — tahvlialg, pilt — pildiraam, veekann — pesukauss, teekann — soojahoidja, halud — puukandmik, king — jalg, küünal — küünaljalg, viiul — viiulipoogen, hari — kamm, tass — teekann, supivaa-gen — kaas, täringud — täringunõu.

VI 7, 32, 14, 39, 29, 4 — 21, 40, 58, 8, 55, 9, 57, 33.

VII 26, 31, 19, 44, 61, 29 — 24, 25, 42, 5.

I Esimene eesti kuldujuja [eesnimi ja nimi]. II Üliõpilasmaailmameister kuulitõukes [eesnimi ja nimi]. III Kaks, enam kui 60-kordset eesti jalgpalliinternatsionaali [eesnimi ja nimi]. IV Kaks eesti paremat suusatajat. V Eestlasest soome suursportlasi [eesnimi ja nimi]. VI Eesti paremaid nais-tennismängijaid — nais-sportlasi. VII Tuntud jalgpallimees — jalgpalli-vahekohtunik.

MÄRKUS: Kõigi tänaste ülesannete lahendused saata toimetusele hil-

jemalt 13. nov., lisades lahendaja nime, täieliku aadressi, vanuse ja „Õpilastele“ kupongi nr. 3. Olgu kõigile lugejatele veel kord meelde tuletatud, et auhindade jagamisel on igal lugejal niimitu auhinna saamise võimalust, kui mitu kupongi ta on lisanud lahendusele. (Lahendamise tingimustest ligemalt „Õpilastele“ nr. 1.).

ÕIENDUS. Eelmise numbriga „Ringmõistatuses“ antud tähtede loendist on välja jäänud üks R.

Tegev ja vastutav toimetaja: M. Nurmik. Toim. sekr.: Ed. Tasa. Talitusjuht: E. Tõnison. Väljaandja: Tartumaa Õpetajate Liit. „Õpilastele“ ilmub üks kord nädalas. Toim. ja talitus Tartus, Promenadi 2, Õ.K. „Koolivara“, tel. 8-29. Tellimishind postiga: 1 kuu — 20 s., 2 kuud — 40 s., 3 kuud — 50 s., aastakäik 1 kr. Raamat-ajakiri „Laste Jututuba“ ühes „Õpilastele“ tellides maksab 3 kuud — 20 s., 6 kuud — 40 s., aastakäik (12 raam.) 75 s. — Kuulutuste hinnad: Kuulutusküljel — 5 s. mm., tekstis — 10 s. mm., lehe ees ja tekstis teksti kirjaga 15 s. mm. — E. K. Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus 1935.